

Svým syntetickým přístupem již dávno přesáhl hranice jazzu. V současné době se převážně věnuje soudobé hudbě.

text: PETR SOUKUP
foto: archiv EMILA VIKLICKÉHO

Emil Viklický

se narodil 23. 11. 1948 v Olomouci. Vystudoval matematiku na Přírodovědecké fakultě Univerzity Palackého v Olomouci. Od dětství se věnoval hře na klavír. V 70. letech hrál v orchestru SHQ Karla Velebného. V letech 1977–1978 studoval jazz na Berklee College v USA. Mezinárodně se prosadil v roce 1976, kdy zvítězil v soutěži improvizujících jazzových klavíristů v Lyonu a vyhrál první cenu v autorské soutěži Monacké konzervatoře se skladbou Zelený satén.

První sólová deska V Holomoci měšť (1977) zaznamenala velmi pozitivní ohlas u jazzové veřejnosti a kritiky – album získalo cenu Supraphonu 1979. Viklický zde spojil standardní moderní jazzový projev s inspirací z hudby moravského regionu. Zvýšený zájem o moravský hudební folklor je také spjat s objevem mladé talentované

hudebnice (zpěvačky, hráčky na cimbál, erudované folkloristky) Zuzany Lapčíkové, rodačky z Moravského Slovácka. Na jejich albu Prší déšť spolupracovali též s primášem Hradišťanu Jiřím Pavlicou. Významná je i spolupráce s Ivou Bittovou – CD Moravian Gems a dva vyprodané koncerty v New Yorku v lednu 2011 v Lincoln Center of Jazz (spolu s George Mrazem).

V devadesátých letech vyšlo i první album věnované čistě vážné hudbě, jímž byla Pocta Josipu Plečnikovi, kde klíčové Dopisy Plečnikovi zpívala Magdalena Kožená.

Značnou část své energie vkládá Emil Viklický do tvorby filmové hudby, které se věnuje od poloviny osmdesátých let, kdy složil hudbu k Smyczkovu snímku Krajina s nábytkem. Podepsán je i pod hudbou k Zafranovičovu filmu Má je pomsta (Lacrimosa), složil hudbu i ke snímku Drahomíry Vihanové Zpráva o putování studentů Petra a Jakuba či k filmu Martina Müllera Bloudím, který je o Olomouci.

Emil Viklický je jednou z nejvýraznějších postav tuzemské hudební scény. Svým syntetickým přístupem již dávno přesáhl hranice jazzu. Vedle nahrávek s předními světovými jazzmany, mezi nimiž najdeme i basieovského veterána Joe Newmana, pianistu Jamese Williamse a jednoho z nejlepších současných kytaristů Billa Frisella, a vedle snah o fúzi folkloru s jazzem, se věnuje také soudobé hudbě. Složil operu Faidra, která >

EMIL VIKLICKÝ skladatel

je zastupován od roku 1974, členem se stal v roce 1992 a na OSA má nahlášeno více jak 700 děl, u nichž je autorem či spoluautorem

// Jeden francouzský publicista mě nedávno potěšil, když napsal, že Emil Viklický je East Herbie. Nahrávka, kterou zmiňujete, je z roku 1979.

> měla premiéru v září 2000 ve Státní operě a zvítězila v mezinárodní soutěži nazvané Nová opera pro Prahu 2000. Kromě této složil ještě operu Oráč a Smrt a Máchův deník. Těž je autorem melodramu na text Václava Havla The Mystery of Man, premiérováný v New Yorku v roce 2004 a Klavírního koncertu E dur (v r. 2011 premiéra v Olomouci – s Moravskou filharmonií hrál francouzský klavírista Jonas Vitaud).

V r. 1997 získal v londýnských The Times titul Janáček of Jazz (Janáček jazzu) od kritika Chrise Parkera. V současnosti vystupuje především spolu s Františkem Uhlířem a Laco Tropicam v Triu Emila Viklického. V letošním roce se stal členem poroty soutěže Nejlepší jazzová skladba, kterou OSA vyhlásil ve spolupráci s Bohemia JazzFestem a s jejímž vítězem jsme vám v minulém čísle přinesli rozhovor.

// Znáám několik výborných skladatelů, kteří tvoří tzv. tradiční jazz, ovšem dál již nezasahují z jisté – řekněme – averze. Vy jste opačný případ a propojujete mnoho stylů. V případě interpretace, hrajete každý žánr se stejným pocitem, nebo je nějaký, ke kterému se stále vracíte a je vám nejbližší?

EV: Tradiční jazz jsem nikdy nehrál. Nevím, co si pod tímto pojmem představujete vy. Začínal jsem free jazzem a la Paul Bley, pak moderním jazzem s SHQ Karla Velebného atd.

// Vždy mě zajímá nadšení z konkurence mezi skladateli. Který světový a český skladatel, či hudebník vás baví?

EV: Je jich jistě spousta. Protože na otázce trvám: Bartók, Janáček, Poulenc, Sermilla, Crumb, Ligeti atd.

// Za poslední půl rok jsem viděl několik jazzových koncertů převážně mladých hudebníků. Bavil jsem se dobře, ovšem hráči byli do svých nástrojů až moc schováni a pódium působilo hodně staticky. Nedávno jsem za-

hlédl váš koncert ze záznamu a přistihl jsem se, že jsem ani tak neposlouchal hudbu, jako sledoval vaše nadšení z hraní i celé kapely. Řešíte to, jak působí na diváky scéna, či tomu necháváte volný průběh?

EV: Skutečně mě hraní jazzu stále baví. Až mě uvidíte podruhé, třeba se vám poštěstí i dokonce poslouchat hudbu.

// Se kterým českým, či světovým hudebníkem byste si ještě rád zahrál?

EV: Ten hudebník také musí chtít hrát s Vámi. Nicméně už jsem v nějakém časopise popsal, jak jsem si zahrál tříručně s Herbie Hancockem na Fender Rhodes v baru Stuarta Copelanda v Beverly Hills.

// Před mnoha lety jsem s jedním hudebním publicistou debatoval o funkových nahrávkách, které tu vznikaly před rokem 1989. Najednou mi pustil vaše album The Funky Way of Emil Viklický. Hodně mě to překvapilo. Neláká vás i teď pouštět se do tohoto žánru?

EV: Jeden francouzský publicista mě nedávno potěšil, když napsal, že Emil Viklický je East Herbie. Nahrávka, kterou zmiňujete, je z roku 1979. Reedice u Supraphonu z roku 1997, byla okamžitě v celém nákladu 1200 CD prodána do zahraničí (bodejť ne, Bill Frisell je velká hvězda), Supraphon ale dotisk už bohužel nedokázal udělat. Španělská firma Vampisoul vydala vloni polovinu těchto nahrávek na CD a vinylu „The Funky Way of Emil Viklický“. Prý se to slušně prodává. Moc rád si zahraju tento žánr, ale nejvíc mě baví, když můžu přijít na jeviště k postaveným a nazvučeným klávesám pět minut před začátkem koncertu. Nedávno mi to takto zařídil bývalý velvyslanec Belgie pan Bernard Pierre, na svém soukromém večírku. Na jevišti byly Hammond B3, Rhodes, Yamaha a Korg. Nesmírně mě to bavilo.

// Věřím, že máte doma spoustu kláves, syntezátorů atd. Máte nějakou novinku, která vás zaujala?

EV: Mám starý Oberheim FVS-1, předělaný tak, aby mohl přijímat MIDI, Yamahu DX7, Nord Stage Piano 76, Korg 01R/W a Roland JV1080. Nord Stage piano je skvělý nástroj.

// Cvičíte a skládáte každý den?

EV: Víceméně ano.

// Samozřejmě, že mě těší, že můj japonský vydavatel VENUS Records vydal moje album Janáček of Jazz i na vinylu

> **// Jaká je vaše zkušenost se zadavateli projektu?**

EV: Napsal jsem o této problematice knížku Dialog mezi skladatelem a režisérem. Vydala mi ji UP Olomouc. Také jsem na UP Olomouc přednesl přednášku s ukázkami na toto téma. V knize je i pár režisérských perel, takže místy je to i zábavné čtení.

// A jakou máte zkušenost s pořadateli u nás a v zahraničí? Mají se ti naši ještě co učit, nebo je ta organizace vyvážená?

EV: Nemám problémy s domácími ani se zahraničními pořadateli.

// Do módy se opět vrátil vinyl. Vydáte např. nové album jen na CD, nebo jej využijete i pro vinyl? Spousta skupin vydává např. pouze na

vinylu. Ví, že CD se neprodá, ale vinyl je dobrá věc do sbírky a společně s gramofonem má své kouzlo.

EV: Vinyl je zcela v režii vydavatele. Samozřejmě, že mě těší, že můj japonský vydavatel VENUS Records vydal moje album Janáček of Jazz i na vinylu.

// A když už jsme u toho – připravujete nové album, či nějaký speciální koncert?

EV: Ano, natočil jsem nové CD pro VENUS Records s pracovním názvem Tribute to Haruki Murakami. Nahrávka vyjde na Vánoce 2011, samozřejmě i na vinylu. Mix bude firma dělat s pověstnou japonskou pečlivostí v Tokiu. Těším se na tohle CD. Dopsal jsem také svůj Klavírní koncert E dur, premiéru hrál s Moravskou filharmonií skvělý mladý francouzský

// Doběhl jsem zpocený k autu a vidím, jak dva ošetřovatelé vedou krásnou mladou holku, učí ji chodit o berlích. Okamžitě mě napadl čtyřtaktový motiv, napsal jsem si jej na kus zmačkaného papíru.

> pianista Jonas Vitaud. V listopadu v Košicích s dirigentem Janem Kučerou bude koncert hrát Miklos Škuta, v Praze klavírista Jan Simon.

// Skládáte pouze u piána?

EV: Základní nápad na skladbu může přijít v podstatě kdekoliv. Chodím ráno běhat do Průhonice. Doběhl jsem zpocený k autu a vidím, jak dva ošetřovatelé vedou krásnou mladou holku, učí ji chodit o berlích. Okamžitě mě napadl čtyřtaktový motiv, napsal jsem si jej na kus zmačkaného papíru. Motiv jsem později zpracoval do skladby *Girl with One Leg*, pro housle a marimbu. V Bostonu mi za ni pak dali jakousi cenu. Marimbistka Amy Lynn Barber, která hrála premiéru, odmítla hrát skladbu s tak depresivním názvem. Tak jsem název změnil na *Tristana*, což je prakticky totéž. Věděl jsem, že to projde. Amy Lynn pochopitelně Buñuelův film neznala.

// Narodil jste se v Olomouci, což se nezapře ani ve vaší hudbě. Vracíte se tam?

EV: Pokud hraju v Olomouci, vím, kde jsou koncertní sály, vím, kam mám jet a kde zaparkovat. Ale v Olomouci už nežiju od roku 1974, tak těch známých ubývá. Studoval jsem v Olomouci matematiku. Nejspíš jsem zdědil jakýsi matematický talent, protože mi studium nedalo moc práce. Dokonce moje diplomová práce o symetrických polynomech byla navržena na doktorát. Sice jsem chtěl dělat zcela jiné téma: Hudba jako Markovovský řetězec, ale to mi nepovolili. Končil jsem studia v květnu 1971,

po dubnovém plénu, kdy se dostal k moci Husák. Všechno hodně zatuhlo. Když jsem pak kvůli doktorátu přišel na děkanát, narazil jsem na soudruha proděkana Sedláčka. Ten řekl: „Já vám kašlu na vaše symetrický polynomy. Když chcete doktorát, tak budete studovat marxismus-leninismus, až se z vás bude kouřit!“ Tak jsem se otočil, neřekl ani slovo a odešel. Tím jsem nadobro skončil s matematikou.

// Jste spokojen se vztahem médií k jazzové hudbě? V případě TV marně hledám nějaký pravidelný pořad.

EV: Nedívím se. Televize je v podstatě komerční médium. Se soudobou muzikou je to ještě horší.

// Nahráváte ve vlastním studiu, nebo využíváte nějaké jiné?

EV: Dle rozpočtu produkce. V poslední době točím filmové nebo televizní muziky doma do ProTools. Tam kde je potřeba, pak dotočím živé muzikanty ve studiu. Rád pracuju se zvukaři Milanem Jílkem nebo s Michalem Pajdiákem.

// Jak se Vám spolupracovalo s Ivou Bittovou na albu *Moravian Gems*?

EV: Na klasickou otázku „jak se Vám spolupracovalo“ musí být klasická odpověď: „skvěle“. Původně s námi na té desce měla dělat Zuzanka Lapčiková, ale její manažer se nepohodl s majitelem firmy. Ten mi pak zavolaal a řekl: „Je tam u vás nějaká jiná zpěvačka?“ Druhý den jsem zavolaal Ivě Bittové. Zareagovala: „S tebou a s Jirkou Mrázem? Ano. A kdy?“ A bylo vymalováno. Pro mě to ovšem až tak jednoduché nebylo, protože materiály, které jsem nachystal pro Zuzanu, jsem musel kompletně předělat. Ony jsou každá zcela jiný typ.

// Vráťím se obloukem k mé první otázce, na kterou jste neodpověděl. Jak je to tedy dnes s pojmy tradiční a moderní jazz?

EV: Chápání pojmů tradiční a moderní jazz se mění. Dnes velká část posluchačů (ale i někteří hudební publicisté) za moderní jazz považují jen hudbu s rockovým spodkem. Můžete hrát alternativní postupy, free jazz nad triolovým „swingovým“ rytmickým pásmem a rázem máte nálepkou tradiční jazz. Přitom naučit se hrát sudé (rockové) rytmické rozdělení je daleko snazší než liché (quasi triolové), „swingové“ rozdělení.

> Dřívější chápání pojmů tradiční a moderní jazz bylo jiné. Tradicionalisté (včetně dixielandu) usilovali o přesnou historickou interpretaci, v žádném případě nechtěli vymýšlet nic nového. Tradiční fráze, tradiční zvukový ideál, např. záměrné používání starých mikrofonů - např. pánové Klikar a Havelka.

Naproti tomu moderní jazz, již od be-bopu hledal stále nové a nové postupy a formy. Velmi často si vypůjčoval ze soudobé muziky.

Be-bop („Budeme hrát muziku, kterou bílí nedokážou zahrát.“ - klasická hláška), cool jazz, west-coast jazz, hard bop, new thing, harmologický systém Ornette Colemana atd. Moderní jazz se skutečně dostal koncem šedesátých let příliš daleko od posluchače. A tak jej musel Miles Davis a další posluchačům zase vrátit jazzrockem, nahrávkou *Bitches Brew*. Pro spoustu publicistů tady moderní jazz začíná, pro jiné ovšem končí.

// Motiv jsem později zpracoval do skladby *Girl with One Leg*, pro housle a marimbu. V Bostonu mi za ni pak dali jakousi cenu.